

Hvordan kan vi øge produktion og anvendelse af økologiske grønsagsfrø?

Maaïke Raaijmakers
Bionext
15. december 2022

Dagsorden

- Introduktion
- Erfaringer fra LIVESEED projektet
- Det nationale Annex system
- Erfaringer fra Holland
- Konklusioner og anbefalinger

Introduktion til

Bionext

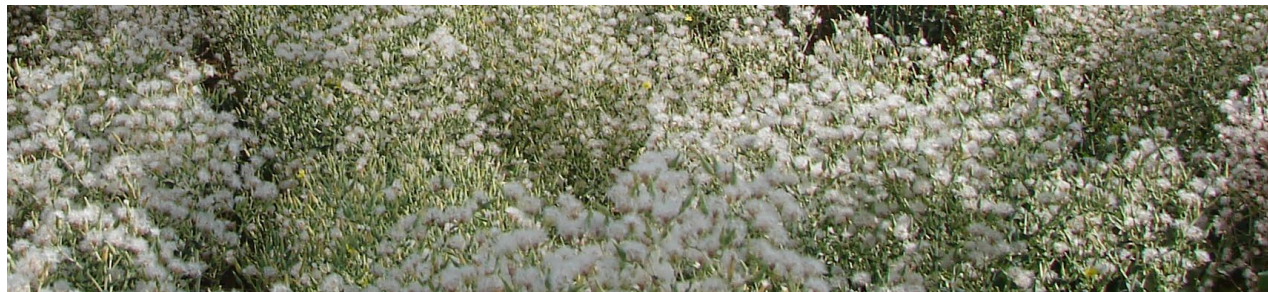
- Bionext er den hollandske paraplyorganisation for økologisk fødevare- og landbrugsproduktion
- Repræsenterer landmænd, forarbejdnings- og handelsorganisationer samt økologiske detailhandlere
- Målet er at øge bæredygtigheden og væksten i den hollandske økologiske sektor
- Arbejder med økologilovgivning, promovering, politik, forskning samt B til B-projekter
- Har arbejdet med økologisk frø og avl siden 2003

Erfaringer fra LIVESEED

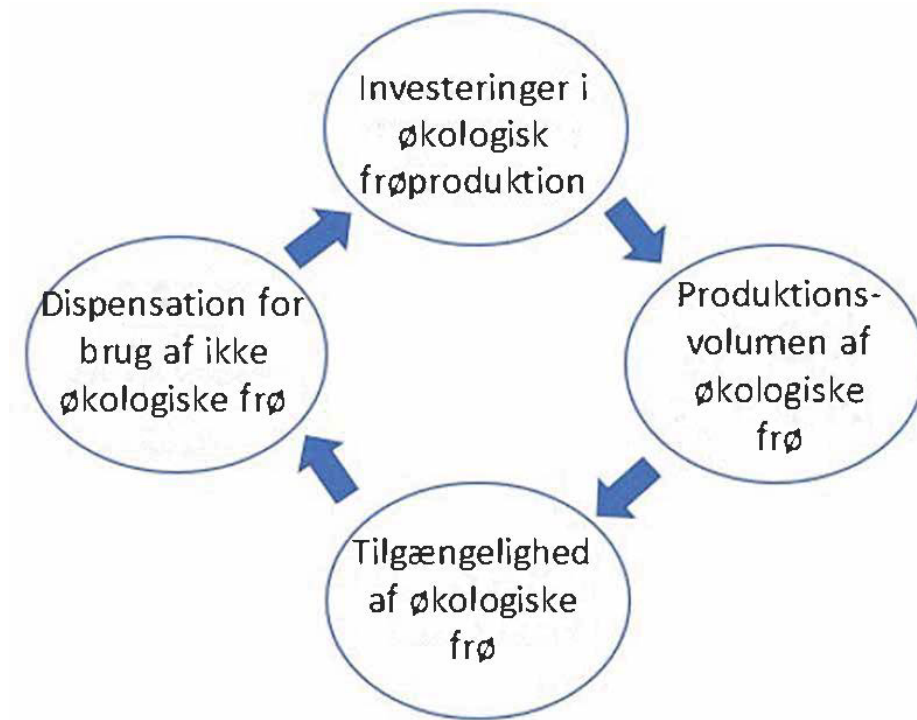
- undersøgelse blandt frøleverandører

- Økologisk frøproduktion er udfordrende, særligt på grund af udbyttetab og volatilitet samt skadedyrs- og sygdomsangreb
- Det er svært at finde nok kyndige landmænd og lokaliteter til økologisk frøproduktion
- Frøfirmaer lister hovedsageligt økologiske frø i deres nationale database, selv om de forhandler økologiske frø i flere lande
- Der er behov for strengere regler for at søge dispensation
- Der er behov for mere information om efterspørgslen på økologiske frø

Erfaringer fra LIVESEED undersøgelse blandt frøleverandører

- Reduktion af omkostninger til økologisk frøproduktion kan stimulere større frøvirksomheder til at investere i økologiske frø
- Udfasning af dispensation er nødvendige for at undgå et "udbud-efterspørgselsparadoks"
- Velfungerende økologiske frødatabaser er afgørende for at øge adgangen til økologiske frø og mindske antallet af dispensationer
- Frøekspertgrupper kan spille en vigtig rolle i forhold til at stimulere kommunikation mellem interessenter

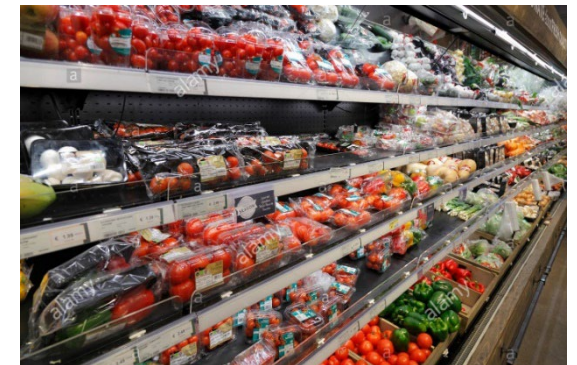

Erfaringer fra LIVESEED undersøgelse blandt producenter

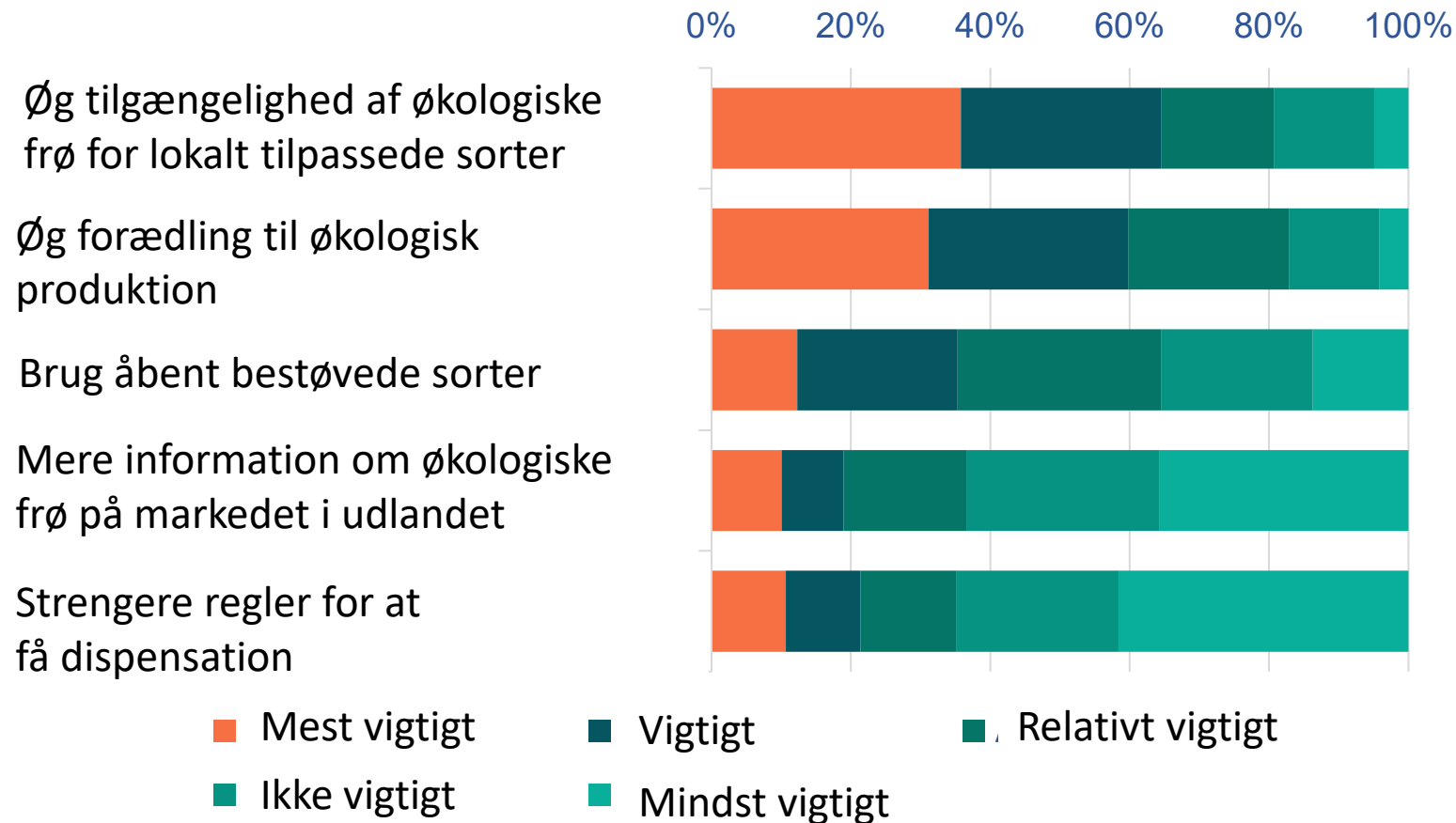
Den højeste andel af økologiske frø pr. bedrift blev fundet:

- På gårde, der overvejende dyrker **grønsager**, hvorimod den laveste andel blev fundet på **foderbrug**
- På gårde i **Nord- og Centraleuropa**, hvor størstedelen af den økologiske frøproduktion foregår
- På gårde, der sælger **direkte til forbrugere** og til **økologiske butikker**

(MEN > 60 % af de økologiske fødevarer i Europa sælges i supermarkeder!)

Prioriterede tiltag udpeget af producenter for at øge brug af økologiske frø

Incitamenter for landmænd til at bruge økologiske frø

This brochure was produced within the LIVESEED project, which has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No. 727230 and by the Swiss State Secretariat for Education, Research and Innovation (SERI) under contract number 17.00090. The information provided reflects the views of the authors. The Research Executive Agency or the SERI are not responsible for any use that may be made of the information provided.

Det nationale Annex-system

- Kaldes også kategori 1 (ingen mulighed for dispensation)
- Startede i Holland i 2004
- Metode udviklet af Louis Bolk Instituttet
- Forudsætninger fra det hollandske landbrugsministerium:
  - Engagement fra landmændene
  - Systemet skal være fleksibelt
- Siden 2022 obligatorisk i alle EU lande

Det nationale Annex-system hvordan virker det?

- Ekspertter fra forskellige afgrødegrupper:
  - Korn, foderafgrøder og grøngødning
  - Frilandsgrønsager og kartofler
  - Væksthusafgrøder
  - Vegetativt materiale
- Hovedrepræsentanter: landmænd, frøfirmaer
- Producenterne har en afgørende stemme
- Ekspertgrupper giver (bindende) rådgivning til regeringen

Det nationale Annex-system forudsætninger

- Databasen er up-to-date
- Adgang til dispensationslister for brug af ikke-økologiske frø
- Engagement fra interessenterne
- Producenter accepterer en begrænsning/ændring i deres valg af sorter
- Frøproducenter investerer i de sorter, producenterne har behov for

Det nationale Annex-system forudsætninger

- **Klare kriterier**
- Udbydes de vigtigste sorter?
- Er der tilstrækkelig mængde og variation i sortimentet?
- Er der mindst to frøproducenter?
- Kan afgrøden opdeles i underkulturer til forskellige
  - Typer
  - Markeder
  - Sæsoner

Det nationale Annex-system smart praksis

- **Fleksibilitet**
- Afgrøder kan hurtigt fjernes fra den nationale Annex liste, når det er nødvendigt
- Dispensation til brug af ikke-økologiske frø i forbindelse med forskning og bevaring
- Flexibilitetsregel: dispensation til brug af ikke-økologiske frø ved dyrkning af nye sorter, som endnu ikke findes i økologisk produktion
- Særlige regler ved
  - *meldug i salat*
  - *ToBRFV virus i tomat*

Det nationale kategori-system eksempler

- Frøproducenter, der er aktive i økologisk produktion
- Frøprisen er en lille % af kostprisen
- Grøn og rød
  - Ingen vanskeligheder i frøproduktionen
- Gul
  - Det hollandske marked er ikke stort nok
  - De vigtigste sorter kan ikke dyrkes økologisk

Det nationale Annex-system eksempler

- I 2006 var der 16 sorter i databasen
- Fra mange forskellige frøproducenter
- Markedsprisen på løg var lav
- Frøprisen høj % af kostprisen
- Landmænd i ekspertgruppe forsvarede kategori 1
- I 2007 var markedsprisen på løg fordoblet
- Hovedtræk siden 2009: meldugresistens

Det nationale Annex-system - eksempler

- Produktion året rundt
- Sorter varierer efter sæson
- Sorter fra Nunhems/Basf manglede
- Organisering af Demonstrations marker
- Juli 2023: kategori 1 i flere lande

Det nationale Annex-system eksempler

- Primært produceret til industrimarkedet
- Forsyningskæden er kostprisorienteret
- En sort dominerer markedet
- Frøproduktion er vanskelig og risikabel
- Frøpris høj % af kostpris
- Aftale mellem frøproducent og økologisk forhandler
- Nu bruges 10% økologisk frø
- Producenter deler de ekstra omkostninger for økologiske frø

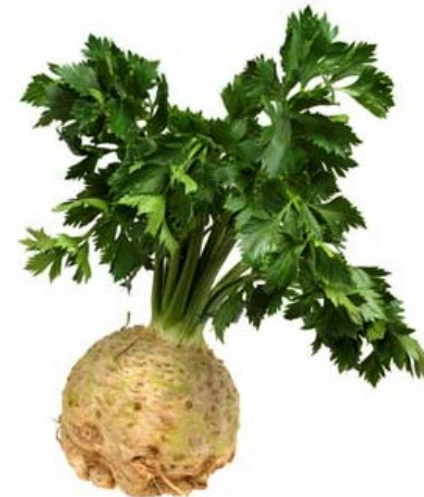
Det nationale Annex-system konklusioner

- Begrænsende faktorer frøproducenter:
  - Marked ikke stort nok
  - frøproducenter af de vigtigste sorter er ikke aktive inden for økologiske sorter
  - frøproduktion fejler
  - de fleste af dem sælger også konventionelle frø
- Begrænsende faktorer landmænd/forsyningskæde:
  - frøprisen - høj % af kostprisen
  - utilstrækkelige sorter tilgængelige i økologisk
  - forsyningskæden er kostprisorienteret eller efterspørger visse sorter
  - anvendte sorter ændrer sig hurtigt

Det nationale Annex-system konklusioner

- Succesfaktorer:
  - Tæt samarbejde mellem avlere og frøproducenter;
  - Balance mellem de forskellige interesser i ekspertgrupper;
  - Uafhængige demonstrationsfelter eller feltforsøg;
  - Økologisk frø fra sorter med merværdi;
  - Afgrøde for afgrøde tilgang;
  - Arbejd fremadrettet;

Anbefalinger

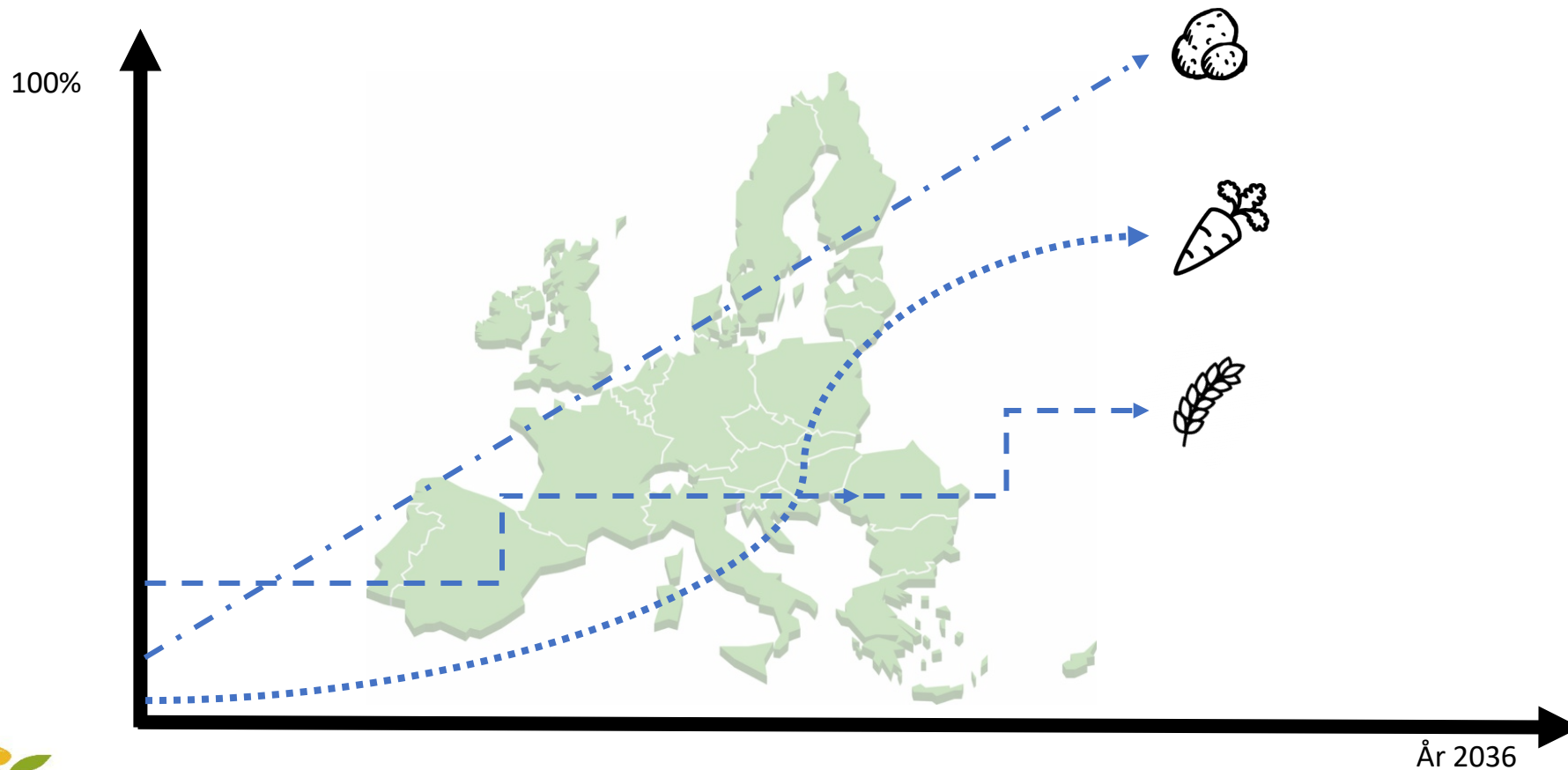
- Analysér flaskehalse og beskriv nødvendige handlinger
- Definer trædesten; mellemliggende mål
- Opdel efter behov afgrøder i underafgrøder
- Inddrag relevante interessenter
  - > frøekspertgruppe
  - > gruppe af afgrøde-"eksperter"
- Dediker budget til forskning, hvor det er nødvendigt
- Overvåg fremskridt
- Integrer målene i din nationale økologiske handlingsplan

Anbefalinger fra LIVESEED: Udvikling af roadmap mod 100% økologiske frø

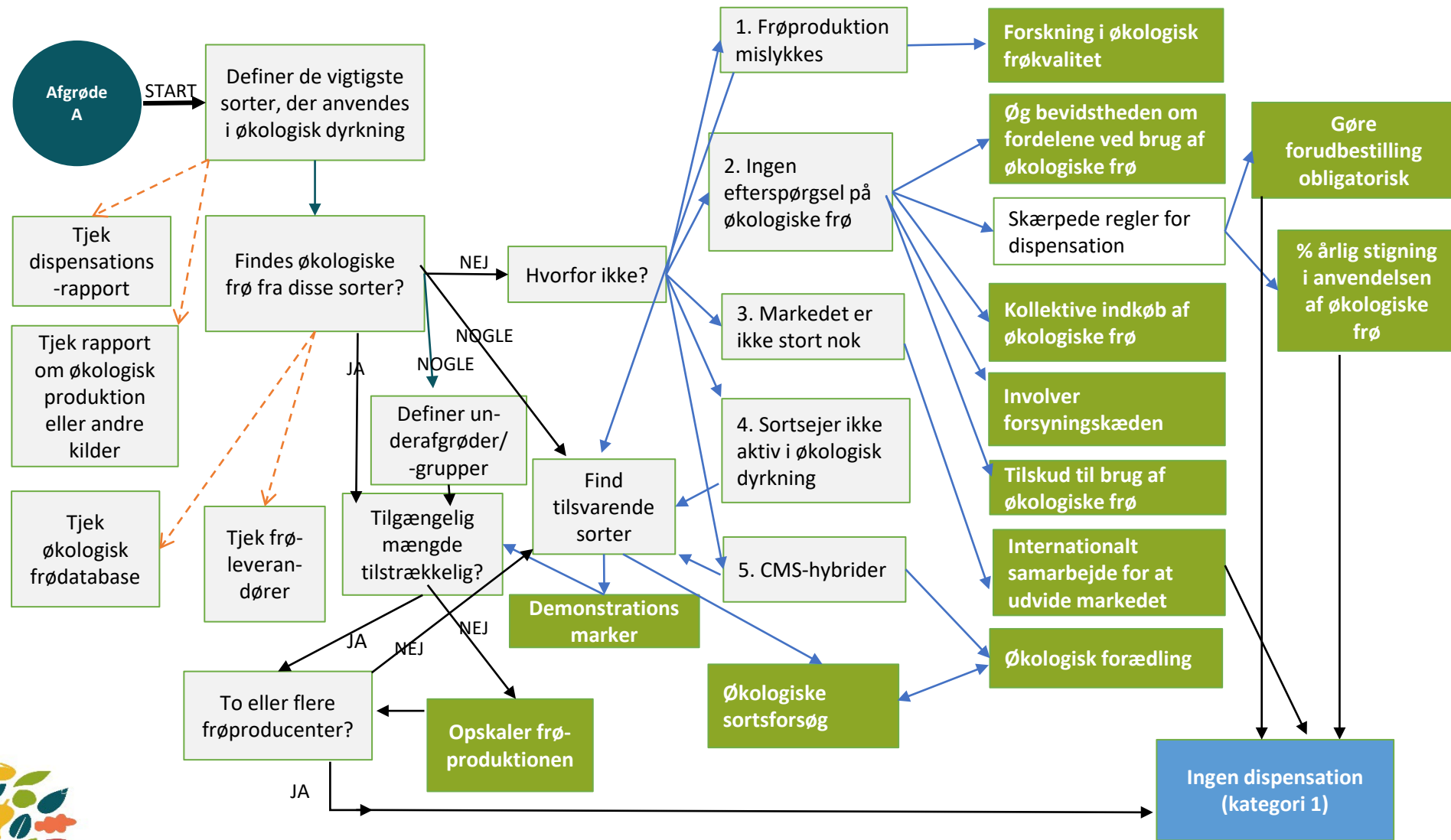
Roadmap mod 100% økologiske frø

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 727230. The information provided reflects the views of the author(s). The Research Executive Agency is not responsible for any use that may be made of the information provided.

Flowdiagram til udvikling af "roadmap"

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 727230. The information provided reflects the views of the authors. The Research Executive Agency is not responsible for any use that may be made of the information provided.

Tak for opmærksomheden!

Spørgsmål?

raaijmakers@bionext.nl